

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca na celi polji, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVIII.

V Ljubljani 10. listopada 1865.

List 32.

Kratek poduk od sedanjega sv. leta.

Zakaj bo zdaj svete leto?

Sveto leto bo zato, da bi od Boga pomoč sprosil zoper velike stiske, ktere sedanji čas tarejo sveto Cerkev in keršansko ljudstvo.

Ktere so te stiske in nadloge?

So zmote in krivi nauki, ki spodkopujejo sveto vero. So ropi in nasilstva zoper premoženje in posestvo sv. Cerkve. Je needinost med keršanskimi poglavarji in velika razdraženost med narodi, tako da ljudstvo zoper ljudstvo vstaja in en narod drugemu ne privoši tega, kar mu po pravici gré. Je velika posvetnost in razuzdano življenje. Je tudi zmiraj veči pomanjkanje, dosti slabe letine, in k temu še žugajoče hude bolezní in še veliko družih britkost.

Da bi se v tolikih stiskah, za kterimi še hujši žugajo prihajati, zdatna pomoč dosegla, so sveti Oče papež Pij IX. lansko leto v god neomadežanega spočetja Marije Device razglasili do vseh svojih vernikov okrožno pismo (encikliko). V tem pismu so vernikom razodeli kačo sedanjih časov, ki ima osemdeset glav, to je, naznanili so osemdeset naj bolj nevarnih zmotljivih in krivih nauk, s kterimi se sedanja posvetnost vojskuje zoper sv. Cerkev, zoper čednost in pravico. Da bi sovražnik kaj ne opravil, da bi bil ponižan, da bi se zmoteni in grešniki spreobrnili: zato so sv. Oče papež ob ravno tistem času razpisali tudi sv. leto, kterega vsak škof smejo obhajati s svojimi verniki tisti mesec tekočega leta, kteri se jim bolj primeren zdi po okolišinah vsakega kraja.

Kaj je tedaj sv. leto?

Sveto leto je od sv. Očeta papeža odločeni čas, da naj v kaki veliki in splošnji potrebi vsi verniki Boga za pomoč prosijo, in v katerem sleherni zadobi veliko milost: popolnoma odpustek, ako vse postavljene pogoje spolni. V svetem letu se torej verni kristjanje združijo, se tako rekoč združeni v zakramentu sv. pokore grehov očiščujejo in s sv. obhajilom poterdijo, da bi bili tako očiščeni ložej od Boga uslišani, ker sv. pismo pravi, da grešnika Bog ne usliši. Kadar so tedaj verniki tako očiščeni svojih grehov, ko potem kakor bratje in sestre pokoro delajo, cerkve obiskujejo, se postijo in zatajajo, milošnjo delijo itd.: takrat Božje oko dopadljivo gleda na svojo čedo, in na vse posamezne ude lije obilni Božji blagoslov ali žegen. —

V kakošni namen naj tedaj verniki molijo, zlasti kadar cerkve obiskujejo?

Molijo naj v namen sv. Očeta; molijo naj ne le za-se, ampak za vse brate, pravične in grešnike,

za verne in nevernike; za poglavarje in gospostva; molijo naj prav posebno za sv. Cerkev in njenega poglavarja, njene škofo in duhovne. — Z živo vero in močnim zaupanjem približite vsi k našemu Gospodu Jezusu Kristusu, v Njegovo naj svetejši Serce, pregoreče ognjiše ljubezni božje do nas, in z ognjeno vneto Ga za pomoč prosite! Ob enem se obrnite k neomadežani presveti Božji porodnici Marii Devici in k svetnikom in svetnicam Božjim, naj tudi oni svoje prošnje z vašimi molitvami sklenejo. Delajte Bogu sveto silo, naj dodeli, da ovce in jagnjeta čede Gospodove zapusté strupeno pašo, da se spreobrnejo vsi grešniki, zlasti iz vaše duhovnije, rodovine in hiše; da se v katoliško Cerkev povernejo vsi krivoverci in odločeni ali razkolniki, posebno nezedinjeni Greki, in da bi Bog ponižal prevzetnega Rusa, kteri hoče katoliško vero zatreti na Rusovskem in Poljskem, da bi tudi zaterl vse zmote, ter poklical vse ljudstva na zemlji v „en hlev“ in pod dobrotno duhovno vlado „enega pastirja.“ Molite prav priserčno, da se keršanski poglavarji, ki so Cerkvi nezvesti sinovi postali, zopet spreobrnejo in nevesto Kristusovo na novo v varstvo vzamejo. Molite, da bi se razni narodi zopet jeli po keršansko med seboj ljubiti, še zlasti v našem cesarstvu, in da bi Bog razsvetlil tiste, kteri državno veslo kermijo, in une, ki jim po raznih zborih svetvajo, ter bi bili vsim narodom enako dobri in pravični. Molite za cesarja in cesarstvo, da bi ga Bog v sv. veri vterdil in mu vselej vernih in modrih svetovavcev dajal, kteri bi cesarstvo nerazdeljeno ohranili in narode srečne storili. Molite za bolnike, stiskane, žalostne, ubožne, preganjane in kakor koli terpeče, da bi se dobrotljivi Bog vsih usmilil, vsim pola šal, vse otel in resil, vse zveličal.

Zastran spovedi bodite Bogu hvaležni, ker spovedniki imajo zdaj obširniši oblast, kakor drugo krat, in odvezati zamorejo tudi od mnogih pregreh, zavozlanj in obljub, ki so druge krat viksim prihranjene, ako ste v resnici spokornega duha. Če je sila in potreba, zamorejo spovedniki še celo ta čas milosti za enega ali drugega nekoliko zdaljšati.

Nobeden katoliških vernikov tedaj naj ne nosi dalje butare svojih grehov. Vsi — tudi zanemarjeni, zapušeni in v velike gnjusobe, pregrehe in hudobije pogrznjeni naj se obrnejo k sedežu milosti Božje, vsi naj zajemajo iz zlatega studenca svetega leta, vsi naj se očistijo v koplji sv. pokore, vsi naj pristopijo k večerji Božjega Jagnjeta, vsi naj zadobé spravo z Bogom in sladki mir vesti, ter zagotovijo in poročstvo večnega blaga in zveličanja,

Kerščansk junak.

Pred več leti je sedel mlad duhoven v neki družini. Vsi so bili v živem pogovoru, kajti beseda dá besedo: jeli so na zadnje govoriti tudi o smerti.

Pri tej priložnosti reče nekdo: „Da bi mi bila smert na izbero, rekel bi: Na bojišču! Ognjen je bojni hrum! Tu ti prileti smert akerbno zavita v dim kot krogla; trenutek — in končano je častitljivo! Res, veseli se vračajo vojaki z vojske, ali spremlja jih tužen in mil spomin predragih tovaršev, ki so za domovino prelili svojo kri. Reči si upam, da marsikdo izmed njih zavida padlim junakom.“

Zaverne pa ga njegov sosod: „Jaz pa ne menim tako. Že od nekdanj se mi je zdela vojska nespamet. Nikakor bi jaz ne moral svojih bratov ter zapisoval svojega imena s kervjo v knjigo večnega miru. Kadar bom delal ali pa spal, takrat naj pride smertni angel po-me, nenedoma kot blisk.“

„Jaz bi si pa že ne želel take smerti,“ reče na to tretji, „naj manj pa nagle, postavim, da bi treščilo v mé. Komur je še priživljenji dober oče, mila mati, draga žena, ali pa kak nadepolen otrok, ta si gotovo želi, da bi se še od dragih svojih poslovil. Pa če bi človek tudi nikogar svojih ljudi ne imel, kako dobro bi pač bilo zá-nj, da bi se mogel pred smertjo z večnim sodnikom spraviti, kajti umreti ni otročarija. Za tako smert jaz vedno Boga prosim.“

Vprašali so sedaj duhovna, kakšna smert bi pa njemu bila všeč. Odgovori jim: „Naj pride smert v kakoršni koli podobi hoče, bodi si kot krogla ali meč, kot plamen ali val, kot strela ali spanec: — vse eno mi bode, — da pride le takrat, ko bodem ravno kako dobro delo doveršil!“

Tako so se menili dalje, vsak je svoje misli povedal, ta je hvalil tako, drug drugačno smert. Prišlo se v pogovor na zadnje tudi razne posilne smerti, kako žalostne, strašne in grozovitne so nekatere izmed njih; med drugim so vzeli tudi v misel muke sv. mučencev.

„Mislimo si prav živo,“ spregovori eden izmed družbe, „neizrečene muke sv. Lorenca. Kako že nas boli, ako smo se le malo v perst spekli; Bog obvari pa, da bi nas kdo žive pékel! Glej, tu te čakajo že rabeljni, da bi te zgrabili in vergli na razbeljeni ražen, spod katerega ti puhti slab ogenj, da bi te muke večje in daljše bile. Kdo izmed nas si upa reči: Jaz bi bil tako terpljenje prestal, predno bi le za las jenjal od svojih dolžnosti? Ena sama laž bi te mogla rešiti! Vprašam vas tedaj: kdo izmed vas bi se v takih okolišinah ne zlagal?! —“

Vsi molče na to vprašanje.

O ne; — zasliši se zdaj mil, pa vendar krepak in resen glas: „Jaz!“ govoril je bil mladi duhoven. Ponižen je bil odgovor, pa tudi poln zavesti, sej svetila je gospodu sveta resnoba iz oči. — „Jaz!“ le ena sama besedica je, pa koliko je pomenila! Kar pogledovali so se, pogledovali so pa tudi duhovna in nihče si ni upal, da bi pokazal kakor si že bode, češ da dvomi. Vsi so omolknili. ...

Previdnost božja, ki s čudovito roko vodi osodo človeško, slišala je duhovnov „Jaz!“ Namenila mu je zato poskušnjo. Vstal je namreč nekaj tednov potem strašen požar v mestu, v katerem je bil naš duhoven v službi. Le malo časa in bilo je vse mesto v ognji, kajti nikjer niso mogli žarečega velikana z združeno močjo ukrotiti; vnela se je hiša za hišo. Kakor brez uma so letali ljudje sem ter tje, vsak je skrbel le zá-se ter si prizadeval, da bil rešil svoje reči. Ali marsikomu je bil ves njegov trud zastonj: vse mu je zgorelo razun tega, kar je na sebi imel. Pri vsem tem se je pa vendar srečnega mislil, da si je vsaj življenje otél, ktero je neusmiljeni plam mnogim ugašnil. — Kaj se pa ljudje gnjetejo pred uno-le hišo tam? Je li morda bogatega zaklada rešiti, pa si nihče ne upa v ogenj ponj? Res, neprecenljiv zaklad je rešiti: osem berhkih otročičev milo kliče in steguje ročice iz oken za pomoč. Iz

serca rad bi jim bil pomagal marsikdo pričujočih, ali slehernemu je svoje življenje naj dražji, zakaj očitno je bilo, da hiša se ima zdaj zdaj posvetiti. Zapustili so bili ljudje reveže v smertni nevarnosti, vendar Bog jih ni zapustil; poslal jim je bil svojega angela. — Glej! zdaj prihiti duhoven doli po cesti, — ves spehan je, — kar vidi se mu, kako je vnet za svoje dolžnosti. Tu pa tam je že v nesrečnem mestu tolažil, pomagal ter spremljal umirajoče v boljši svet. Ustavi se pred hišo, v kateri je toliko otrok na kraju svojega življenja. — Kdo izmed nas bi se ne zlagal? — „Jaz!“ — Zdaj pokaži, da si mož beseda! ... Naglo pregleda, kaj se godi — in sklenjen je serčen sklep, svoje življenje za nesrečno zastaviti. Oberne se ter reče: „Možje! združimo se in rešimo otroke! Povém vam, Bog je z nami in dopadljivo gleda na naše delo. Za manoj tedaj!“ Rešni plane v gorečo hišo. „Pomagajte!“ se sliši še enkrat iz hiše, — in ne zastonj; nekaj se jih podá v ogenj. Že jim prileti blagi duhoven nasproti, v vsaki roki derži enega otrok, tretji se mu je pa okoli vrata oklenil. Strašna opekline se mu svetijo na obrazu. Hvala Bogu, ti so rešeni! Izroči jih ljudem, ki so mu naproti prihiteli, potem pa urno skoči nazaj. Preblagi junak, kako urne so tvoje uoge in kako gibčne tvoje roke! Kako lep, kako svet je tvoj strah! — Že je rešenih šest otrok; veselja zmage se mu svetijo oči, zato še enkrat skoči nazaj v hišo po ostala otroke. Že ju je zgrabil, že ju je zročil možem, — kar zahršči tram spod stropa in vsa soba se zažari v enem samem plamenu, v sredi nje pa izdiha kerščanski junak svoje blago mlado življenje.

Drugi dan je bila ta hiša kup opaljenih ogórkov. Razkopovali so jih; med njimi pa so našli še prav lepo in celo ohranjeno, prav nič osmojeno — serce. Bilo je serce mladega duhovna!

Mirno počivaj preblago serce v grobu, v katerega so te deli! Rahlo trohni in polagoma se spreminjaj v prah in pepel, — ali kaj pravim? Celo, celo ostani do veka! Spravilo naj bi se v zlato posodo ter postavilo na oltar naj čistejšega človekoljubja. Če še živi mati, ktere serček si ti bil, milo, pa tudi ponosno naj toži po tebi. Nikdar te ne bodo pozabili otrci, ki si jih rešil. Pogosto bodo hodili na tvoj grob ter ga kinčali s cveticami in solzami; ljubili in častili bodo nebeško hčer, mater vsega, kar je lepega, dobrega in blagega, neizrečeno slavno in prečudno vero katoliške cerkve, nauke Jezusa Kristusa. Kdaj pa — kar bode krona zahvale — bodo tako življenje dokončali, kakoršno je bilo vredno, da si ga jim z lastno kervjo odkupil! —

Počivaj milo, preblago serce, dokler nas ne združi dan vstajenja v raju zveličanih. —ol—

Ročice, ki je vsaka cekina vredna.

Previdnost Božja, ki v vsih rečeh vlada, se zlasti pri nedolžnih in izvoljenih dušah dostikrat prav očitno razodene, in take djanja so zmožne tudi druge bolj posvetne ljudi v veri vterdovati in k gorečnosti vnemati. V dokaz tega naj pové Danica domačo in novo dogodbo, ktera je čisto zanesljiva, ker imam jo iz neskaljenega vira.

V ljubljanskem samostanu oč. gg. Uršulinaric je stara, kaj lepa šega, da imajo novega leta dan srečkanje ali loterijo, s katerim si vsaka za nastopno leto svoje posebne pomočnike ali patrone izmed svetnikov in svetnic izvoli. Te pomočnike in posebne zavetnike imenujejo „létnike“ ali letne svetnike (svetnice). Godi se pa to srečkanje tako-le:

Zapiše se najpred vsih dvanajst mescev na posebnih 12 listikov, potlej si vzdignejo mesce. Kteri mesec je ktera vzdignila, iz tistega si potlej izvoli praznik Matere Božje, ki se tisti mesec obhaja, potem

ravno tako praznik sv. aposteljna iz tistega mesca. Potem se zopet srečka za druge svetnike in svetnice vzdignjenega mesca, da vsaka dobi enega svetnika in eno svetnico, ali pa tudi njih več, ako želi, in jih časti za posebne svoje pomočnike in pomočnice. Vsi ti svetniki in svetnice se zapišejo posebej na listek in se hranijo za posebno čiščenje v novem letu.

Novoga leta dan 1865 je bilo zopet navadno srečkanje v uršulinskem samostanu. Ranjca čista duša č. M. Celestina Bousquet, ki je pred nekaj tedni umerla, je bila to leto pri srečkanji vzdignila mesec kimovce, — tedaj praznik Marijnega rojstva, aposteljna sv. Mateja, — nadalje srečkaje pa sv. Rozalijo, sv. Mavricija, sv. Teklo, angela varha in sv. Mihela.

In kaj se zgodi? Nevesta Gospodova Celestina zbolí v mescu kimovcu, 4. dan, to je, v god sv. Rozalije; 21. kim. — sv. Mateja dan zvečer o pol osmih umerje; — 22. kim. — v god sv. Mavricija — leži na mertvaškem odru; 23. kim. — v god sv. Tekle — je bila pokopana. Kaj pa se je ob treh družih letnih godovih godilo s predrago M. Celestino, to ni znano; smé se pa misliti tudi kaj posebnega. Angelvarhov god je bil ravno dan preden je zbolela; kdo si vé, kaj ji je takrat navdajal, k čemu opominjal? Praznik Marije D. peti dan potem ko je zbolela; gotovo ji je Mati Božja vse sprosila, kar je bilo za srečno smert potrebno. Sv. Mihael pa, ki se je gotovo za njo vojskoval, je bil sedmi dan po njenem pokopu. Tudi zastran poklica te čiste golobičice je to kaj posebnega, da je le z nekako silo stan dosegla, kterege si je nepremagljivo želela ter je v njem s tako očitnimi znamenji vikši vodbe in Božje dopadljivosti sklenila svoje dni na zemlji. Blagor ji! —

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Naj nam pokaže kdo kaj častitljivega, če vé, kakor je človek, kateri je preživel dosti viharjev, kateri je bil vselej zvest Bogu, kateri se je ostaral v Božji službi! Morebiti večí del naših bravev ni še gledalo luči življenja, ko se je v ljubljanskem samostanu č. gg. Uršulinaric v prvo godilo to, kar se je 21. vinotoka 1865 v god sv. Uršule v ravno tem samostanu slovesno ponavljalo. Prečastitljiva prednica tega samostana gospa Marija Johana žl. bar. Cirhajmova se je bila pred petdeset leti (l. 1815) v tukajšnjem svetem zavetji Bogu darovala, in v zahvalo za toliko srečno preživljenih lét jo ta dan svojo drugo ali zlato obljubo obhajala ter se z veseljem srecem v iskreno hvalečnostjo na novo posvetila nebeškemu svojemu Ženinu. Slovesnosti, s katerimi se je to godilo, so ravno tako bistvoumno in mično osnovane, kakor cerkveno opravilo podučno in spodbudljivo, torej naj tudi „Danica“ te reči nekoliko razloži. Pripravljanje k temu prazniku so bile tridnevne duhovne vaje za prečastito Mater gospo Johano. Slovesnost sama pa je bila tako-le zverstena: Po zjutranjem premišljevanji je bilo ob šestih sv. Obhajilo, — ves samostan je s častito gospo prednico pristopil k Božji mizi; in o polí sedmih potem so maševali gosp. oče med izpostavljenjem sv. R. Telesa in med orgljanjem in petjem. Po tej maši je bilo slovesno obnovljevanje.

V nuskem koru, ki je štríc velikega altarja, je stal prelepo opravljen altar s podobo Jezusovega najsvetejšega Serca. Zalisale so ga drage cvetlice in mični venčki z visečimi kitičami iz beršljanovih peres. Ob straneh altarja ste stali po dvé drevesci, na katerih so veseli majčkeni stročki ali zviti iz pozlačenega papirja, na katerih so bile napisane vošila vseh pobožnih sester za ta veseli prelepi god. — Pred tem tako olepšanim altarjem je častivredna petdesetletnica gospá prednica obnovila svoje svete redovne obljube;

to pa se je zgodilo s sveto vneto in nebeško gorečnostjo do svojega večnega Ženina in z nekako dušno krepkostjo, katero naj ložej taki umejo, ki sami že veliko lét s celim srcem Bogu služijo. Tudi vse druge redovnice, stoječe sredi kora, z gorečimi svečami v roki, so potem svoje obljube obnovile. Po tem gniljivem djanji je dobila prečastitljiva jubilentinja na roko zelen venec iz rožmarina. Skrižem v eni, v drugi roki s svečo, kateri je bila pripeta bela lilija, prične nato peti tisto gniljivo pesem, katero redovnice pojejo, kadar obljubo delajo. To se je godilo s tako živo občutljivostjo in priserčno pobožnostjo, da so bile vse pričujoče redovne sestre do solz omečene ter so le s trudom zamogle verstice odpevati. K sklepu se je pela tudi zahvalna pesem. — Ob osmih so imeli preč. korar Jan. Novak veliko peto sv. mašo z azistencijo in ob koncu „Te Deum.“ Da so se tega lepega godu tudi drugi gg. duhovni z veseljem vdeleževali, priča to, ker ss. maše so se brale od pol šestih zjutraj do pol dvanajstih neprenehoma. Zelé pa č. gg. redovnice, da bi jim Bog stoterno povernil to ljubezen in dobroto, ktere gospá jubilentinja nikoli ne bo pozabila.

Veselili so se pa tudi prostori v samostanu tega dneva v svojem slovesnem blišu. Mostovž, ki derži v obednico, po katerem hodijo gospa Mati, je bil po obeh straneh ves postaknjen z vencí in banderci, in pod vsakem vencem se je majalo serce, v katerem je bilo vošilo vsacega posla posebej z njegovim imenom vred. Ravno pred obednico ob vratih se je lesketalo v velikem vencu: vera, upanje, ljubezen.

Tudi obednica je bila častitljivo ovenčana ob stenah. V sredi, gospej Materi nasproti, je stala pregrnjena miza in na nji dva šopa iz ostružkov ali oblanic v podobi cvetlic, in v sredi je velika georgina iz enake tvarine imela vpisane na peresih imena klosterskih gg. duhovnov in č. redovnic. Tudi ob oknih blizo gospé Matere so bile vošila.

Cerkvena popoldanska slovesnost se je sklenila s petimi litanijami med azistencijo.

Po litanijah pa je čakala še v občinski sobi kaj posebna veselica, to je, nekaka beseda, v kateri se je skazovala glasba, čveteroročna na dveh in šestoročna na enem glasoviru, — petje in podobstva v živih osebah. Podoba je pred oči stavila sv. Uršulo, kateri na strani je stala belo oblečena deklica zraven svojega angela varha, kateri ji je kazal pot k sv. Uršuli; sv. Uršuli ob levi je klečala neka redovnica. Vse to je ménilo na gospó Mater: — belo oblečena deklica je pomenila častitljivo prednico, ko je bila l. 1815 redovno oblečena ter je vesela slušala svojega angela in šla za njim, ki jo je peljal v mirno tihoto srečnega samostanskega življenja; — klečeča nuna pa je pred oči stavila gospó Mater kakor častitljivo jubilentinjo. Ta razlaga je bila bolj obširno osnovana v prijaznem ogovoru, kterege je ena klosterskih učenk kaj mično govorila. Osmoročno igranje na dveh glasovirih je sklenilo veselico. — Kaj takega, se vé, se dá dognati le samo v olikanih vstavih, in ravno to je tudi staršem porok, v kako dobre roke dajo svoje hčere v odrejo, kadar jih gospém redovnicam izročé; in ne manj za to, kako srečna je deklica in kako blagerno oskerbljena za dušo in telo, ktera ima poklic ter se posveti svetemu samostanskemu življenju.

Iz Ljubljane. Dopis iz Tominskega v „Slov.“ v listu 1. nov. omenja naj bolj pozabljene izmed vseh Slovencev, 30.000 duš na Beneškem, ki so v naj večí nevarnosti, da se utegnejo poitalijančiti. Pomniti je, da te Slovence bi mogla prav za prav naj poprej cerkvena oblast v varstvo vzeti. Na Kozlerjevem zemljevidu je očitno, kako videmska nadškofija sega v sredo med Slovence, kakor vertinec reke v travnik, ki ga spodkopuje. Goriška nadškofija bi bila še le potem lepo zakrožena, ako bi se 30.000 Slovencev, kateri po rodu in zemeljski legi k nji spadajo, tudi z njo sklenilo. V videmski nadškofiji so ti Slovenci skorej čisto zapušeni, v več krajih, kakor se sliši, se jim še Božja beseda po slovensko ne oznanuje in v nobeni šoli, kakor pravijo, ni

čerkice slovenščine; kako bodo potem duhovni ljudstvu Božjo besedo v njegovem jeziku oznanovali! Le Božji previdnosti in nekterim rodoljubom ondi je zahvaliti, da se to ohranjuje, kar se je ohranilo. „Italianissimi“, ki svojo „novo Italijo“ hočejo do srca Slovenije pomakniti, se vé da želé s svojo kulturo ravno tako delati in torej ne bodo radi privolili Slovincem slovenskih šol. Slovenski oddetek videmske nadškofije naj se pa z goriško nadškofijo sklene, to tirja dušni blagor ondotne občine, potem se le bode čeda svojega pastirja umela, v slovenščini olikane duhovne dobivala itd. To tirja duhovni prid kersanske občine. Ko bi Rim vedil, kako se tam godí, gotovo bi podpiral to misel, ali saj opominjal, da naj se ovčicam živež daje v njih jeziku. Sej tudi misijonarji se morajo povsod ravnati po ljudstvu, kadar pridejo k tujemu narodu, in ne ljudstvo po njih: učiti se morajo ljudskega jezika. Apostelnom je sv. Duh celo s čudežem poskerbel, da so jih narodi umeli, ter jim dodelil dar jezikov. Tako smo te reči slišali od mejašev unih Slovencev; ako je pa v kaki reči drugač, tudi radi besedo preklčemo.

Iz Ljubljane. Kolikor se sliši, se bode v predvečer k svetemu letu in ravno tako ob koncu po Marijnem zvonjenji skoz pol ure z vsimi zvonovi zvonilo. V Šenklažu bode celi prvi dan sv. R. Telo izpostavljeno; vsak dan bo sv. maša z blagoslovoma in popoldan litanije. Ob vsih nedeljah (začeni precej prihodnja) bodo pridigali milostni knez in škof ob štirih popoldne slovensko. — V Ternovem bode pridiga vsako sredo (in poslednja k sklepu v četrtek) ob štirih popoldne, eno uro poprej bode sveto Rešnje Telo izpostavljeno; zjutraj pa bo vsak dan sv. maša z blagoslovoma in popoldan litanije. Kako in kaj imajo namenjeno po družih cerkvah, še ni slišati. — Šentruperski gotiški altar pri kamnarji Tomanu je dokončan in je imel te dni odpeljan biti. To umetno delo so osnovali in izdelale same domače roke. O njegovi vsestranski popolnosti je bil pri vsih, ki so ga vidili, le en glas. — Spis je za slovensko mladino gosp. A. Praprotnika, učenika na mestni glavni šoli v Ljubljani, je v pomnoženem natisu prišlo na svetlo. Prav živo bodi vsim priporočena ta cena knjiga (po 30 kr.), ki v 4 delih obsega izglede spisovanj, kakoršne se bolj navadno potrebujejo. Knjižica, obsegajoča 7 pol, je pripravna za šole in za samotno učenje. — Za tajnika pri ljubljanski kupčijski zbornici je bil 3. t. m. izvoljen g. dr. L. Toman. — Prihodnja nedeljo se prične bolnišnica za otroke. Ob 11 bo v stolni cerkvi sv. maša, potem zbor v napravi in nje blagoslovljenje po gosp. kanoniku J. Poklukarju, zvečer beseda v Redutu. — Več domorodnih gospá in gospodičin se je po nasvetu gospodičine J. Orlove zedinilo ter se bodo ob petkih shajale v čitavnični dvorani in delale obleko za ubožne otročiče, ki se jim bode podarila Sveti večer. Vdeležiti se zamore te dobrote vsak, kdor kaj pripomoro, da se nakupuje roba za oblačila! —

Iz Gorenskega. 6. vinot. (Konec). Kmalo po treh so se zopet oglasili z visocih lin novo posvečenega svetiša harmoniško vbrani in verlo brenčeči čveteri zvonovi, ter vabili s svojim mičnim priterkovanjem pobožno ljudstvo k popoldanski službi božji. Enako marljivim bučelicam je zopet vse hitelo skupaj, staro in mlado, da bi se radovalo vnovič o pogledu svoje prelepe nove cerkve, pa tudi da bi pokladalo zopet obilne darove na altar sv. Jurja za razne cerkvene potrebe. Po prvem sv. blagoslovu je bilo koj darovanje, potem pa pete litanije, katere so imeli med asistencijo sedanjí premiski fajmošter, g. Matevž Freljih, znani slovenski pisatelj, bivši prifarski kaplan in neutrujeni pomagavec pri cerkvenem zidanju. Z naslednjim drugim blagoslovom je bila tega dneva cerkvena slovesnost končana, slovesnost, katere se bo mati Fara spominjevala v spisih in ustnih izročilih gotovo na sto- in stoletja, ter radovala se neprestano tudi v vnukih svojih sloveče in nepozabljive roženkranske nedelje leta 1965. --

Vender pa se z večerom slovečega roženkranskega praznika za mater Fara še niso bile potekle ure duhovnega veselja. Še so imeli osrečeni Prifarci med saboj svojega preljubljenega višjega pastirja; kajti naslednjega dneva se je zlasti že več tednov naprej radovalo veliko čez tisoč nedolžnih serčic v upanju in željnem pričakovanji, da ta dan poklicali bodo milostljivi knezoškof nad nje razsvitljavca sv. Duha, ter poterili jih po zakramentu sv. birme v mlade vojnike Kristusove. — In zopet je napovedovalo slovesno priterkovanje v zgodnjo jutro roženkranskega ponedeljka bližnjim in daljnim stanovnikom sloveči birmški dan. Da je taki dan res veselja poln zlasti za mladino, kdo se še ni tega prepričal? Kamorkolj človek o taki priliki pogleda, povsod so nedolžni obrazi, povsod smehljaajoče ruđeče ličica, povsod obilni darovi, povsod srečne srca. In tako je bilo ta dan pri Fari. Že na vse zgodaj so hiteli od vsih domačih in tudi oddaljenih krajev obširne dekanije botri s svojimi birmanci skupaj. Radovidno in zadovoljno so pregledovali mnogoverstne in raznobavne olupšave okrog krasne nove cerkve, bralo se jim je pa tudi z obličij, kako jim je željno pričakovan veseli trenutek cerkvene slovesnosti. Okoli devete ure naznani strel in mogočno doneči zvonovi bližnji pričetek; zdajci se približa tudi od farovža lepa procesija visokočastitega duhovstva z milostljivim gospodom knezo-nadpastirjem. Po pri vrodu odpeti antifoni: „Ecce sacerdos magnus“, ki serce človeško vselej nekako posebno veselo gine in pregreje, šine po celi cerkvi vse na kolena prejemati škofov blagoslov, in le počasi se je zamoglo premikovati častito duhovstvo s svojim nadpastirjem med obilnimi ljudskimi množicami proti velikemu altaru. Po končanih predpevih in odpevih so pristopili visoki mašnik k altaru, ter opravili daritev sv. maše, potem pa stopili na prižnico in razveselili vse pričujoče s svojim krepko-mičnem ogovorom. Razsoditi se je zamoglo iz besed knezoškofovih, da kipi njih notranje v željah govoriti poslušavcem svojim do duše, obvarovati jih največjega hudega, nezbožnosti, in vniti jih za nadzemeljsko, za sv. nebesa. Pohvalili so najprej Prifarce, da so v tih hudih časih, ko vse toži zavolj pomanjkanja, toliko storili za čast božjo in zidali tako lepo cerkev. Govorivši dalje o svetosti Bogu posvečenih krajev so prestopili na nauk o neumerjivosti človeške duše, katero resnico omikani neznabogi dandanašnjih časov tako radi tajijo, in da bi se tudi med ljube Slovence kake take krive misli počasi ne vrinile, so pojasnili po neki prav mični povesti poslušavcem svojim resnico, da človeška duša živi tudi po smerti telesa. Po pravici povemo, da prav radi bi bili še dalje poslušali ljubljeneega in globoko učenega gospoda nadpastirja, kateri so v sklep sprelepo vpletli blagoslovno molitvico, in med tem ko je kakor na poveljno besedo vse po cerkvi se zgrudilo na kolena, so dokončali ogovor svoj z zaznamovanjem in zgovarjanjem sv. križa nad svoje verne ovčiče. —

Po pridigi so pričeli deliti sv. birmo, in akoravno se je blažno opravilo dosti urno zverševalo, je bilo vender že blizo dveh popoldne, ko je soglasno zvonjenje pričelo vabiti birmance k sprejetju zadnjega zakramentovega blagoslova. In zopet se je napolnila velikanska cerkev v vsih prostorih z neštevilnimi trumami raznih stanov in starosti, ki so bili pa vender vsi edini v spolnovanji dolžnosti, ki jo cerkev od botrov in birmancev ko sklepno pobožnost tirja. Blagoslovljena po svojem nadpastirju se je zadnjič pobožna čeda razveseljena na vse strani razšla. — Kako radi pa bivajo milostljivi knezoškof zlasti v stari Loki, nam je bilo priča že takrat, ko so le-ti fari skazali prvi izmed vsih v celi obširni škofiji čast apostolskega obiskovanja in delitve sv. birme; razvidili smo pa to vnovič tudi roženkranski ponedeljek; zakaj solnce se je bilo že zdavnej poslovalo, in njegovi nočni namestnik, bleđi mesec, je že zagrinjal zalo okolico v krasno belo-sijajno opravo, ko prifarski zvonovi nepovedljivo lepo zapojó ljubljeneemu nadpa-

stirju odhodno pesem. V vbranem soglasji odgovorijo tudi zvonovi z vseh mestnih stolpov, ljudstvo pa je hrepeneče hitelo iz hiš na ulice pozdravit spodobno še enkrat svojega knezoškofa ter prijet po njih roki deljeni apostolski blagoslov. Odpeljala jih je sicer urna kočija in kmal odmaknila jih našim očem; toda niso odhajali sami, — ljubezen tisočeri hserc je bila in ostane nepremakljivo tudi zanaprej blagega nadpastirja zvesta spremljevalka. —

Dovolite mi, dragi bravci, da se zdaj sklepno še enkrat povernem k novi prifarni cerkvi, ter o nji še ene besede spregovorim. Zunanjo njeno lepoto po sedanjem spisu in družih naznanilih nekoliko že poznamo, akoravno smo primorani reči, da tukaj vsak popis za resnico dalječ ostaja. Skozi predvežje, ki se pod zvonikom in vstric tistega nahaja, po treh vhodih v notranje cerkvene prostore stopivšim nam kaže njih podolgo-okroglasta oblika vpodobljeno znamenje našega odrešenja, sv. križ namreč. Ladija, ob sredi z visoko kuplo kronana, je opasana z dvema glavnima večjima, in s čveterimi manjšimi okroglastimi kapelami. Presvetišče, nekoliko stopnic nad ladijo povzdignjeno, je prav prostorno ter ima ob obeh straneh zakristije, verh katerih se nahajajo nadžagradi z razgledom na veliki altar. Tlak po vsi cerkvi je razun ondi, kjer bodo stoli postavljeni, kamnit, belo-černo pisan, iz Dunaja naročen in dopeljan. Bizantinski zlog sicer ne dovoli svojim stavbam v notranjih prostorih toliko lepote, ko zunanjih; ali v prifarski cerkvi bo ostala cerkvena oprava vsem tirjatvam tako popolnoma zadostila, da se bo reči zamoglo: lepota od zunaj; bliš od znotraj! Dozdaj vidimo v cerkvi naslednje reči postavljene, in sicer vse nove, vse tudi v šegi cerkvenega zloga narejene: na presni zid zmalani veliki altar; ob njegovih straneh dve lepi cerkveni klopi, spredaj pa umetno izdelano obhajilno omizje (ograje) iz rudečkastega domačega marmeljna; prižnico vse skozi novo; prekrasni križev pot in štiri spovednice, vse z bogatimi pozlačenimi rezlinami obilno okinčano *); šestero, iz barvane stekline sestavljene, v Monakovim narejenih oken v glavnih dveh kapelah, ki pa vsa cerkev s svojo barvno senco zalisaajo; in slednjič orjaške od g. Goršič-a narejene orglje, ki štejejo nad 20 spremenov. Cerkveni stoli so tudi že v delu, in pravijo, da bodo posebne lepote. Stranski altari so le iz starih sestavljeni ter začasno stojijo; upati pa je, da se v kratkem času umaknili bodo novim.

K sklepu naj pa rečemo: Kakor so milostljivi knezoškof kronali novo prifarsko cerkev z visoko skrivnostnimi ss. obredi, tako naj tudi dobri Bog plača v. č. g. dekanu za ves njih kervavi trud, britke skerbi in obilne stroške, pa tudi vse podpornike in pomagavce zveršenega svetiša z nevenljivim vencem v svetih nebesih!

Rodoljub Podratitovski.

Iz Zalega loga. A. P. fajmošter. Vsim svojim ljubim prijatom in znanim duhovnim tovaršem, ker vsakemu posebej pisati ne morem, po blagi „Danici“ sporočim, da so moja mati po dolgoletnem bolehanju po spolnjenem 80. letu svoje starosti 4. listopada t. l. v Gospodu zaspali. Zato njih in svojega ranjcega očeta, ki so pred 10 leti umerli, v pobožni spomin in zlasti v „Memento“ priporočim. Obadva sta bila na svetu vseskozi uboga terpina; naj jima torej mili Bog za časni trud in terpljenje tam podeli večno veselje! Nas naj pa vodi in podpira Božja pomoč, da se dobro vojskujemo, svet in njegovo poželenje srečno premagamo, ter sebe in druge v nebesa pripravimo!

*) Pri tem delu se je posebno obnesel dobro znani dupljanski slikar Janes Gosar, katerega gibčna roka in bogata umisljija je že marsikako cerkev in tudi dovelj znamenj zlasti po Gorenškem oblekla v zalo barvno opravo. V poslednjem času se je polotil tudi podobarije, in kakor njegovi izdelki v prifarski cerkvi kažejo, s posebno dobrim vspehom. Le verlo naprej, Gosar! — Pisavec.

Iz Maribora. † (O Slomšekovem spomineku. Prihodnji naš šematizem.) V nedeljo 5. t. m. nam je donesel tukajšnji „Marb. Corresp.“ glas, da je mestni srenjski odbor prijazno povabilo čitavnično: naj tudi srenjski odbor izvoli dva poročnika za posvêt o Slomšekovem spomineku, s tem zavernil: da to nič ne tiče srenjskega odbora. — Nadjali so takega odgovora nismo; pa tudi prestrašili se ga ne. Slomšek dobi dostojin spominek, kakoršen se takemu možu pristje, — to zagotavljam slovenski národ, kteremu je Slomšek naj večí dobrotnik bil. — Čuden je pa vender, to brez ovinkov rečemo, ta sklep srenjskega odbora. Ali je pomislil, kaj da v sebi ima ta merzla beseda? Za Slomšekov spominek mu ni mar! Tedaj mu ni mar, da prvi mariborski biškop tukaj svoj grob ima; da je Maribor postal biškopov sedež; da se je farna cerkev povzdignila v stolno cerkev, in v ta namen popravila in olepsala, česar ji je bilo zelo potreba; da živi v mestu kakih 15 duhovnikov več; da je tukaj semenišče, od kterega dobiva mesto vsako leto gotovih 12–13 tisoč forintov; da se je cerkev sv. Alojzija dostojno popravila in olepsala za božjo službo; da sploh biškopov sedež pospešuje po mestu občenje, od kterega nima nihče drugi materialnega dobička, kakor le mesto: za vse to se srenjski odbor ne zmeni. Ravno materialni dobiček je poglaviten nagib, da se je mesto poganjalo dobiti biškopovo stolico; in zdaj, ko se materialni dobiček vender le tajiti ne dá, zdaj srenjskemu odboru ni mar za spominek onemu možu, čigar krepost edina le je bila v stanu izpeljati tolike reči! O svet, kako si vender zmeden! Kdorkoli je poznal Slomška, njega predobro, blago serce in velikodušnost, njega visoki duh, ki ni razločka delal med Slovencem in Nemcem, kdarkoli je bilo treba komu vstreči ali dobro storiti: kdor je poznal Slomška, kdo da je bil ta mož previdnosti božje, ga spoštuje, ljubi in blagruje njegov spomin, ne le pri nas, marveč po vsej Avstriji in čez njene meje: in mariborsko srenjo nič ne tiče ta mož! — Dobro, pa to pričakujemo zdaj od nje, da se tudi vtikala ne bo, kadar se bode spominek v resnici na pokopališču Slomšku stavlil; in tega se nadjamo toliko več, ker je srenja tako ljubeznjiva bila in tukajšnjim protestantom, ne da bi bila poprej dovoljenja pri cerkveni oblasti iskala, kos katoliškega pokopališča za nekoliko sežnjev odstopila, tako da se je berž ograj odpravil in se zdaj zoper postavo katoliško in luteransko pokopališče ne loči več. — Iz tega sklepa si Slovenci tudi posnemamo neoverzljivi dokaz za tiste, ki vedno slovenskim rodoljubom očitajo, da so „enostranski“, „izključljivi“, „strastni“ in kar je še več tacihi lepih priimkov. Na kateri strani je stranska strast? —

Ravno gre po dekanijah razglas, po kterem se vsi duhovniki vabijo, naj vsak zapiše svoje ime, kakor ga v prihodnjem šematizmu imeti hoče, slovensko ali nemško pisano. Menda ga ne bode nijenega ne, ki bi obstal pri nemški pisavi svojega imena. Če bi pa kdo obotavljaj se, naj mu povemo: da se le zato poprej o ti stvari poprašuje, da bi se kje krivo ne sodilo, kakor da se zdaj že „od zgor“ za národnost poganja. Zares, Slovenci smo krotki kot pišeta, ker celó s slovensko pisavo svojih imén nikomur nadleže delati si ne upamo.

Iz Gorice. Morebiti nobeno avstrijsko mesto nima primeroma toliko dobrotnih naprav in odrejiš za mladost, kakor Gorica, in kdor je imel priložnost jih le poverhi viditi, mora spoznati, da so v dobrih rokah in vesel sad rodijo. Ker se nadjamo, da bo „Danica“ še večkrat na te reči zadela, kakor je tudi že poprejšnje leta, torej hočemo tukaj podati le samo kratek pogled manjšega šolstva in nekaj o vstavih. — C. kr. deška glavna izglednica z nedeljsko šolo in pripravujo vred je imela 663 učencev. Po vsih razredih je „italienisch-deutsche“ in „slovenisch-deutsche Abtheilung“; poslednja je vse skozi nekaj pičliši od poprejšnje, iz česar je očitno, da je Gorica precej pofurla-

njena. — Čisto laška „Civica capo-scuola maschile“ s 4 razredi in nedeljnico vred je imela 289 dečkov. Naj veči del imen je slovenskih po furlansko pisanih, n. pr. Bressar, Battig, Verbig, Ippaviz, Marchig, Brancovig, Struchel (Štrukelj) itd. „Civica capo-scuola femminile“, tudi čisto laška, je imela v vsakdanji šoli 303 deklice, z nedeljskimi vred pa 401, in je v enacij zadevah. Tudi tukaj se berejo imena: Malinig, Jacopig, Gomischich, Mosettig, Cossio, (menda Kos), Cretresnig, Cociancig, Licher (Likar) itd. Tudi pri č. gg. Ursulinaricah je „Caposcuola femminile“, ki je imela v 4 razredih deklice 201. Za slovenske deklice še toliko ni poskerbljeno v Gorici, kakor za dečke, ker vse ženske učiteljice so italijanske, kolikor vemo, in v kakem vstavu je tudi nemščina. Tako je bilo in je po ondodnih mestih vse tako osnovano, da se slovenski narod čedalje bolj poitalijančeva. — Posebnega spomina vredni so mnogoteri vstavi in dobrotne naprave v Gorici. Kdor želi n. pr. spoznati izvrstno napravo za gluhomutce, je treba, da jo sam vidi. Tukaj je vse, kar zamore te reve človeštvu zopet poverniti. S poslopjem je sklenjen vert, v katerem se učijo tudi poljedelstva. Ženski spol, čisto ločen, oskerbujejo redavnice. Z Gorico so se tudi Teržačani in Istrijani sklenili in želeti je prav močno, naj bi tudi Kranjci se z njimi zedinili. Namesto v daljni Linci naj bi zaloge in otroke dajali v Gorico. Tukaj bi se otroci učili v svojem jeziku moliti, govoriti, pisati, pa tudi mnogih rokodelstev. Do solz nas je ginilo, ko smo vidili, kako lepo je eden učencev odgovarjal kersanski nauk in druge reči, laško in slovensko, kakor je bil prašan. Ako se pak gluhomutev v nemški napravi izuči, je staršem malo pomagano, ko domu pride. Odgovarjal je uni učenec ne le po znamenjih, temuč posnemal je besede z ustnic gospoda vodja ter ogovarjal ravno tako, kakor bi vprašanja slišal. Enako se naučijo brati iz bukev, kar je nezmerna dobrotu za take reveže. Ker nam je obljubljeno, da dobimo natanki popis konecletnega spraševanja, torej ne bomo zdaj obširniši govorili o tej predobrotni napravi; opomnimo naj samo to, ko bi hotli n. pr. Ljubljancje tudi svojo enako napravo vstanoviti, bi preteklo več let, preden bi se učenstvo za gluhomutce tako izurilo, kakor je v Gorici že zdaj, in pa, da bi se tudi vse druge potrebne priprave napravile. Čuditi se je mnogoverstni izobraženosti preč. g. vodja A. Pavletič-a, ki so potrebne za ta težavni poklic. Naj bolje torej kaže z Goričani skleniti se. Gojencev obojega spola je bilo to leto petdeset, ki se podučujejo in izobrazujejo vsak po svoji narodnosti. Da bo za Slovence še bolje, če jih bo več skupaj, to je očitno. Premilostjivi vikš škof Andrej so na čelu prijatelov in dobrotnikov tega vstava, ki se je pričel l. 1840. — Ne manj hvale vredna je naprava za zapuščene dečke (Fruts abandonats) pod vodstvom preč. gosp. A. Kumarja, ki se je pričela l. 1853, in zbira ubožne, zapuščene dečke, ki nimajo svojih ljudi, in zlasti spačence in potepine. Ta naprava nima stalnih dohodkov, zastavljena je le samo na radodarnost dobrotnikov. Kdor dá 500 gld. na enkrat ali pa vsako leto 25 gld., je ustanovnik te „matice“, ki rodi kaj dober sad. Od začetka do zdaj je bilo v ta vstav sprejetih 137 fantičev, izmed kterih je 80 poboljšanih in odpravljenih v rokodelstva itd., 7 vzetih v vojašino, 2 nepoboljšljiva sta vradnijam izročena, 47 jih je zdaj v vstavu, 1 je umerl. Vsi so enako napravljeni; zjutraj jih spremijo vsak dan v razne rokodelstva; mašo, molitve, živež zvečer in zjutraj itd. imajo skupaj v napravi, kjer so tudi ob nedeljah in praznikih celi dan, razun skupnega sprehoda. Kakor gluhomutci imajo tudi ti domá svojo kapelo in Božjo službo, pa tudi svojo šolo. Prelepe reči v risanju, vezenji in raznih družih delih se vidijo v tej napravi. Po Gorici zatorej ne vidiš potepuhov po ulicah se klatiti, krasti in preklinjati, kakor po družih mestih. Tudi žensko mladino namreč zbira ubožnica pod vodstvom usmiljenih sester, ktere jih prelepo odreja, da jih mestjani radi v službo in celo v zakon

jemljó. Gotovo je, da izdatna odreja taci zapušeni štrot naj bolje tekne v rokah taci, ki se sami popolnoma in čisto temu poklicu posvetijo in niso razdeljeni z mnogoterimi lastnimi skerbmi, tedaj v rokah duhovstva in redovništva. O kako potrebna je Ljubljana enake naprave! Kdaj bo kaj? Kje? Kos P. t. . . na?? — Spomina vreden je vstav šolskih sester za višji žensko oliko, ktere želé tudi kaj v slovenščini olikanih gospodičin v svojo družbo pridobiti, da bi mogle mladino po ravnopravnosti olikovati. Ta naprava utegne čez kaj časa zlasti tudi tistim staršem dobro streči, kteri želé, da se njih hčere tudi po domače izobrazijo. — Nadškofijsko malo ali mladenško semeniše, pod vodstvom preč. gosp. A. Respeta, je ravno tako v pripravnem kraju s svojo prelepo kapelo in vertom, kakor so mladanči pridni in polni veselega upanja. S to napravo, kakor z ravno poprej imenovano, so premil. sedanji vikš škof Andrej Golmajer pač kaj dobrega in koristnega na dan spravili, iz česar se je nadjati, da bodo v svojih poznih letih še marsikaj lepega sadú vidili. Bog ga nakloni čezobilno Njih očetovskemu sercu! — Lepo vrédno nadškofijsko semeniše pod vodjem preč. g. dr. Jan. Hrastom ima bogato bukvarnico, v kateri je prostor posebej za bralnico. Brez zamere naj smemo tu pokarati gospoda, — ki tukaj drevi in davi knjige glóda; — pa svetu ne pokaže plóda. Quousque tandem? —

V teržaško-koperski škofli, kakor napoveduje škofijski list, se prične sv. leto 25. listopada in se končá Sveti večer, 24. grudna. Kako naj se za odpustke pri obiskovanji cerkvá moli, določujejo poterjene molitvine bukke, ali se kak del rožnega venca (roženkranca) pobožno odmoli, ali pa k manjšemu saj pet očenašev in pet češenamarij s čast bodi Bogu in vero. Prav dobro bi bilo, pravi naznanilo, da naj bi po okolišinah krajev cerkveni vodniki vernike v procesii vodili cerkve obiskovat, ali pa da bi saj ob določenih dnevih ljudém, ki cerkve obiskujejo, s tem pomagali, da bi jim molitve narekovali ali naprej molili, — n. pr. zjutraj po maši, ali po večernem opraviu ob sabotah. — Tudi otroci, ki še niso sv. obhajila opravili, zamorejo z dopolnjenimi družimi pogoji odpustke sv. leta zadobiti, ter jih spovedniki v spovedi dolžnosti sv. obhajila oprostijo. — Rečeno je dalje: Animarum pastores ideo diligenter curabunt disponere fideles ad consequendos uberes fructus sacramentalis reconciliationis; ad quem finem frequentius ad populum habebunt sacros sermones, et instructionibus catecheticis vacabunt ad enutriendum rudiores verbis fidei ac imbuendum salutari doctrina. In hoc officio aequae ac in excipiendis fidelium confessionibus sacramentalibus mutuam opem sibi ferent Curati vicinarum stationum, laboremque ita dividere licebit, ut diversorum locorum poenitentes subsequentibus triduanis exercitiis spiritualibus in diversis ecclesiis et copiam inveniant Confessoriorum et Praedicatorum zelo excitentur ad perseverandum in bonis operibus.

Milošnja za sv. leto se daje ali domačim ubožnim, ali pa za sv. Očeta, ktera poslednja se do konca grudna oddá po dekanijah v škofijski pisarnici.

Iz Tersta, 5. listop. ☩ Povedala si nam, verla „Danica“, v svojem zadnjem listu žalostno novico iz Maribora, da se tam pozabljevati jame Gospodova zapoved, ki veli: „Spomni se, da posvečuješ sabotni dan. Šest dni delaj in opravljaj vse svoje dela; sedmi dan pa je sabota Gospoda, tvojega Boga, ne delaj nobenega dela, ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina, ne ptujec, ki je znotrej tvojih vrat. Bog je blagoslovil sabotni dan in ga je posvetil.“ (II. Mojz. 8—11.) Pa Bog hotel! da ne bi se kaj tacega tudi drugod priključevalo. — Z žalostnim srcem moramo tudi mi enako dogodbo sporočiti. Ravno danes štirinajst dni so neki zidarji tukajšnje okrajine posvečevanju Gospodovega dneva se očitno rogali (ga zaničevali); ali Bog, ki je neskončno prizanesljiv, je pa ravno tako pravičen, in plane nad zaničevavce svojega svetega dneva. Obok, ki so ga zidali, se zruši in

dva zidarja zasuje in umori. — Če so tu postave zastran posvečevanja nedelj in praznikov preklicane, nam ni znano, to pa je več kot gotovo, da kdor Božjih postav v sercu nima, tudi deželekih ne spoštuje. — Zdaj pa eno drugo, ki ti bo bolj v serce segala, kot prejšnja. Pisal nam je preljub sošolec in prijatelj, zraven tega pa tudi neutrudljiv delavec v Gospodovem vinogradu, med drugim te gniljive besede: „Pri meni je vse pri starem. S šolo in s pastirstvom imam čez zadoosti opraviti, pa hvala Bogu! moj trud ni brez dobrega sadu. O navadnih nedeljah jih prejema narmanj po petdeset mojih ovčič svete zakramente, sicer pa tudi dosti.“ O prosrečna hribovska duhovnija, ti pač djansko pokažeš, kaj se pravi „Gospodov dan posvečevati.“ — Na vse zadnje pa še omenimo, da tvoj dopisec „apored Kvarnera“, ki se nad nespodobnim plazenjem posvetnih oseb po korarskih sedežih v tukajšnji stolni cerkvi spotikuje, tudi nam prav iz serca govori; samo to ti poročimo, da omenjena nespodoba ni „ländlerlich“, temuč de jo je — slepa vpljudnost vplodila, in de pa le samo — terdne moške volje, ali pa male ograje manjka, da bi se ta nespodoba zopet spodrinila. Ma vederemo. —

Kaj je kaj novega po širokem svetu?

Razne novice. Uradni list švicarskega mesta Uri pripoveduje, da je ondotna sodnija obsodila nekega Rynikerja za 8 dni v ječo s postom, potem da naj mu jih berič sam našteje 20 z brezavko, pa da zgubi vse državljske pravice in ne sme svoje žive dni več v domačijo. Kaj se je nek pregrešil tako oestro kaznovani? Spisal je brošuro, v kateri zasramuje kristjanstvo sploh, posebno pa našo sv. vero in pa vidnega namestnika Kristusovega na zemlji. — Je li mogoče? Švicarji se tako potegujejo za čast katoliške vere in njenih naprav; drugod pa ... ali ozmimo se le na našo katoliško Avstrijo ... kako očitno se dostikrat poglediš, po umazanih časnikih in drugod zasmejuje naša sv. vera, njene naprave in njeni služabniki! Kdo kaznuje n. pr. nesramožljivega „Figaro-ta“, kateri, kadar hoče Rim in katoliško Cerkev skazati, med druge spake v zaničljivi podobi narisa muha, kateri ima za pokrivalo kuplo sv. Petra! Da molčimo o družih prešernostih. — Pred volitvami razne stranke svoje poslance razpošiljajo, da njih ljubljence priporočajo. Ta-krat je tudi Bog svojega poslal, ki se mu pravi: „kolera.“ Čutiti je, da je ta rezna sestrice, ki je po. Laškem ravno kar gospodinila, marsikoga zmodrila. Akoravno ne bo še dobro v novi zbornici, pa vender utegne biti dosti bolje. Med izvoljenimi so namreč tudi taki, ki so si za program postavili deset Božjih zapoved. Torej že vpijejo rogovileži: „La camera nuova fara pianger la vecchia.“ Nova zbornica bo storila, da se bo stara jokala. Posebne spomina vredno je, da tudi Garibaldi je pri volitvi v Turinu skusil drugi Aspromonte (akoravno je bil drugej izvoljen). Strašno so se napenjali zanj garibalduni v Turinu, pa imel je le samo 85 glasov, 420 pa njegov nasprotnik Bottero. Ravno tako je Giuseppe Garibaldi v Toskani spoderanilo. Tako pada zvezda tega revnega sovražnika papeža in duhovstva, kterege so pred malo leti italijanuhi imenovali „božjega“, „čudodelca“ itd. in ga bogokletno s Kristusom primerjali. Res je, da veliko starih rogoviležev, morebiti več, del, je zopet izvoljenih; pa dobro je že to, da se je le na boljše obrnilo, ker z enim mahom drevo ne pade. „Unità catt.“ našteva veliko rovarjev, katerim je spodletelo in dosti družih novih, ki z roparskim ministerstvom ne trobijo v en rog. „Corriere italiano“ pa piše, da v novi zbornici bode 240 poslancev „zmernih“, 136 „levičarjev“ in 16 „katoliških.“ — Iz Rima pišejo v „Unità“, da ogovor sv. Očeta, v katerem so frajmarvarje za izobčene razglasili, rodi dober sad, ker že več spreobrnjenj se je dogodilo od tega časa. Spreobrnjenji izročujejo duhovnom framašonske znamenja: predpasnik, kladvo, pismo ali diplom itd. (Ni davno, ko smo

imeli priložnost viditi te smešne in neumne satanove pentljarije. Vsak otrok iz njih lahko sprevidi, kako so bezničarji otročji in nespametni!) — „Epoca“ piše, da pred koncem leta bode papeževa okrožnica vse škofo keršanstva poklicala v Rim obhajati osemnajststoletnico od smerti sv. Petra. — Neka pesem pravi, da „Rus ima špičast nos.“ S tem nosom dreza neprenehoma v katoliško Cerkev in jo neusmiljeno terpinči. Pregnal je že pred kaj časom varšavskega nadškofa Felinskega v ledeno Sibirijo, — zdaj pa tudi za njim njegovega namestovca Rzevuskega. Rus hoče s preganjanjem katoličanstva svojo silno vladu vterditi, pa ravno s tem jo utegne razdjati. Tudi silno rimsko cesarstvo je šlo svoje dni rakom žvižgat, ker se je pregrešilo nad papeži in katoliško Cerkvijo. Od take neusmiljene vlade tudi slovanstvo nima kaj prida pričakovati, kakor rimljanstvo od svojega trinoštra zoper kristjane nič doseglo ni. — Posledji čas so zopet jeli z dualizmom žugati. Utegne se ga veseliti madjarstvo, tudi nemštvo; gotova pa ne Avstrija! V prid pa bode poslednjič menda teknil le slovanstvu. — Iz Rima „Blahovestu“ Ljud se ne peča za politiko, v mestu je tiho; kolera je sicer v Neapelnu, ali Neapel je daleč. Novičarjem dela mnogo skerb ministerstva Merode, kateri je spuščen iz službe, ker je bolhen. Da bi bil v nemilosti pri sv. Očetu je zmišljenka. Tujcev prihaja sem zdaj malo, ker bregovi srednjega morja so obiskovani s kolero. Na Španjolskem ta bolezen silo roji, zlasti v glavnem mestu Madridu. To je nagnilo sv. Očeta, da so ukazali, naj se ondi zbrani šempeterski denar razdeli med bolne in njih rodovine. Papeževa vojska se dopolnuje z dobrovoljci, katerih se je oglasilo že 500, zares veliko iz te male zemlje! Letošnja vinska letina je bila dobra na Rimskem, suša in gorkota je k temu pripomogla. Novi vestminsterski viksi škof dr. Maning je 17. u. m. odrinil v svojo domovino. Sv. Oče so zdravi. Bog nam jih ohrani! Pri mertvašnici za Lamoricièrom v Nantes-u je bilo do 1000 duhovnov pričujočih. Mašo služil je škof Collet, pridigal Dupanloup. Za rek si je bil odbral: „Summe scutum inexpugnabile — aequitatem,“ in hvalil je papeževega generala kakor vojaka, občana, katoličana. Rekel je, da večji je bil v nesreči, kakor pa ko zmagavec. „Ne bili bi poznali velikosti generala Lamoricièra, ako bi ne bil tudi nesrečen?“ — Z izidom laških volitev vred je „Unità“ razglasila pismo verne vdanosti do sv. Očeta, katero šteje šestkrat več podpisov kot je vsih volivcev v Italiji, to je, 1 milijon podpisov, in k temu je vpisanih in darovanih 250.000 frankov šempeterskega denara. Temu vstrie je k italiskim volitvam prihajalo silo malo volivcev, tretjina le se je vdeležila in imela bi bila izvoliti 443 poslancev, ali na 300 krajih še ni bilo edinstvi in treba je bilo v drugo voliti. Rovarji se izgovarjajo s tem, da je dežilo in so bili volivci zadržani. „Unità“ pristavlja, da je ministerstvo mnogo trosilo za vgodne volitve; naj bi bilo še nekoliko pridalo in volivcem poslalo 50.000 dežnikov (marel). V listu 5. listop. kliče „Unità“ Katoliški Italijani ne nehajo razglasovati pred vsim svetom, da so oni s Pijem IX., in da njega spoznajo za očeta in učenika; njegove sovražnike pa zaveržejo kakor divje tirane in očitne goljufe. Potem naznanjuje vredništvo, da na enkrat je samo v treh italiskih krajih (Torre del Greco, Alcamo in Videm) dobilo več glasov (verne vdanosti) za sv. Očeta, kakor pa so jih dobili vsi ministerijalni poslanci po vsih 443 voliših kraljestva. In ne vemo, koliko je ministerstvo plačalo za te glasove; dobro pa vemo, da glasovavci za Pija IX. so svoje glasove spremili z 8500 lirami. — Verli Tirolci, ki jih je poprejšnja vlada toliko nadlegala s protestantizmom, se bodo zdaj tudi osopli. Ministersko določilo poslednjih dni je neki pravično zahtevam tirolskega deželnega zbora: protestantom v Meranu, ki jim je že tirolsko poglavarstvo pred 3 leti prepovedalo ondi cerkveno srenjo vstanoviti, in so v novo prosili, je zdaj ravno to za stanovitno odrečeno. — V „Unità catt.“ iz Pariza: Na

Rimskem ima, kakor pravijo, ostati 10.000 Francozov, ki bodo pa v kim. 1866 gotovo domú poklicani. — To bi se reklo: Napoleon Rima ne pusti novi Italii. —

Méd in pelin.

(Časnikarska laž.) „Blahovest“ to-le pripoveduje. Ni davno, kar so avgsburški, dunajski in praški listi trosili pravljico, da je porotnja v Verzajli (Versailles) obsodila za vse žive dni na galejo jezuita Pavla, rektorja „kersanske šole“ v Dourdonu, češ, da je čez 80 otročičev grešno rabil. Na taki hrup je veliki vikarij avgsburški dr. Gratz poslal vradno prašanje o tej reči do provincijala Jezusove družbe v Maria-Lášu (Laach) na pruskem Porinskem. Provincijal pa je to-le odgovoril: „Na vsem Francoskem ni nobenega rektorja, in ne jezuita sploh, kteremu bi bilo „Pavel“ ime; v Dourdon-u (prav: v Dourdan-u), pa tudi v celi verzajljski škofiji ni ne enega vstava in ne domovja jezuitarskega, slednjič nimajo jezuiti ne na Francoskem in ne kje drugej vstava, kteri bi se imenoval „kersanska šola.“ Iz tega je očitno, kakosnih pomočkov išejo sovražniki zoper sv. Cerkev in njene osebe in naprave, da bi vse ogerdili; — pa tudi to se vidi, koliko je verjeti liberalnim časnikom, kadar zoper Cerkev in njene osebe in naprave pišejo.

(Če je kolera nalezljiva?) Ob koleri na Francoskem je neki zdravniški učenec, Gustav Gérard, šel iz Montpellier-a v Tulon zoper kolero vojskovat se ter hotel pokazati, da ni nalezljiva. Večkrat se je vlegel na potno rjuho, na kateri je malo poprej kdo za to boleznijo umrl; vender pa je še zmiraj zdrav. Ta zgled utegne služiti tistim, ki menijo, da je kolera nalezljiva. (U. catt.)

(Poštenost.) Ubožica v nekem mestu sebe in svojega bolehnega moža s tem prerediti, da po hišah okoli vodo nosi. Kako pa je težavno to delo, je vsak prepričan, ki vč, da se mora voda v nekterih mestnih krajih od daleč, navkreber in pa še v dosti hišah v četrto nadstropje nositi ali prav za prav tovoriti; pa tudi zaslužek je tako pičel, da se z njim komaj preživi. — Taka se je naši omenjeni vodarici godila leto za letom in se godi še zmirom. Pa nekega dne, ko ravno po svojem navadnem opraviilu gre, vidi ležati na tleh časnik tistega mesta nekoliko pregnjen, ga pobere in zatakne za trak predpasnikov. Še le ko večerico pripravlja, zagleda najdeni časnik in šalno možu reče: „Nó, danes sem srečo imela, zakaj našla sem...“ Tu časnik v roke vzame, razgerne, in — se prestraši. Bilo je namreč v časniku zavitih deset bankovcev po deset goldinarjev. Pokaže jih možu in ta jo vpraša: „Kaj si boš pa za te denarje kupila?“ — Pravična ubožica ga pa berž zaverne: „V nedeljo je bilo v cerkvi oznanjeno, da je toliko denarjev zgubljenih, in kam naj se najdeni nesó. Jutri precej jih tje ponesem.“ Rečeno storjeno. Poštena žena dobi petnajst goldinarjev na roko —, kar pa je še nar več: dobro in mirno vest ohrani! — Bog hotel, da bi sleherni tako vest imel! Pa to je le sveta želja. Neki kamenar popravlja s svojim tovaršem v mestni ulici kamnite stopnice. Tu začneta kremljati od sedanjih dragih časov in da dnina (če sta prav nar manj po goldinarju imela) tako malo tekne, da se z njo še pošteno živeti ne dá (?). Na to pristavi prvi: Jaz sem to pretečeni mesec živo skusil; skorej okroglega nisem premogel, kar Bog moji ženi to srečo dá, da v neki ulici šestnajst goldinarjev najde. Prišli so nama kakor nalaš! — Pristavimo in sklenemo z vprašanjem:

„Kteri teh dveh, ali vodarica ali kamenar, je bil pravi bližnji svojemu bližnjemu?“

V Masilii so mladenči zbudili pred nekaj časom nova družbo zoper nezmerni lišp; 6000 mladih korenjakov je očitno naznanilo, da ne morejo in nočejo zenskih v zakon jemati, kterih naj više prizadevanje in cil življenja je nečimerni in zapravljivi lišp. Pametno! —

Na Reki je 1. t. m. umrl znani zlatomašnik č. o. Maks. Tušek, ki naj bode vsim prijatelom in znancem v blagi spomin priporočen.

CVETLIČNIK.

Zapuščena cerkvice.

Zakaj si zapuščena
Na góri cerkvice,
Da prag ti máh prerasča,
Več zvon glasú ne dá?

Sej solnce vselej pervo
Na tebe prisveti,
In še, ko mrak je v dolu,
Pri tebi se mudi.

Sej sladke pesmi ptički
Krog tebe pojejo,
Med tem pa mične cvetke
Ti vencike pletó.

Sej v tebi, veža božja!
Prebiva sveti mir,
In s tebe se razliva
Tolažbe hladne vir.

Zakaj si zapuščena
Tedaj mi cerkvice,
Kaj serce več človeško
Bolesti ne pozna? —

„Oh, tu sem previsoko
Za nizkosrčni svét!
Zató prag mah prerasča,
Moj zvon je nehal pet.“ —
Č.

Kdo pozná skerbnejši mater?

Na zemlji nam prav dobra mati biva,
Ljubezen njena je zares velika;
Nič ji ne more staviti mejnika,
Nad njo vsa moč se stare sovražljiva.

Za vse otroke silno je skerblijiva,
Nobenemu obličja ne odmika;
Pobožni so ji zali kiné in dika,
Za nepokorne pa solzé preliva.

Otroke trojne ima mati mila;
V poskušnji ene, druge v očistvanju
V nebeski tretji veselé se slavi.

Tej materi, k' bi rada vse združila,
V edinost tu, — tam k svet'mu ženitvanju,
S častjo kristjanstvo sveta cerkev pravi. —

Fr. Silvester.

Dobrotni darovi.

Gosp. misijonarju Pircu za vezilo. „Ad Dei majorem gloriam“ misijonski prijatelj 200 gl. a. v. — Gospa K—l 5 gld. — Ljubljansko kn. šk. semenišče „za pravo ljubezen do Boga in bližnjega“ 1 cekin za 20 frank., 5 sr. dvajsete in pa 9 gld. 61 kr. drugzega denara. (Ravno ondi so čč. gg. sprožili misel, da naj bi se nekaj denara obernilo v lep mašni plajš z drugo opravo čast. g. misijonarju. S tem bodo menda vsi zadovoljni.) — Gos. Jan. Demšar, fajm. na Buk. 5 gld. — G. A. —r. 1 gld.

Za afrik. misijon. Dve devici po 1 gld. v sr. — Iz Teržica od 2 lét M. H. in E. P. po F. V. in K. 6 gld. — Dve dobnitnici 2 gld. — Tri dobnitnice 3 gld. — Gosp. J. Demšar, f. na Buk.: „Za odkup. zamurcev (v Hartumu, ali po g. Verri-tu? Vr.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. T. v K.: Vicissim! — G.: Sm.: Precej prihodn. prav hvaležno. — G. Gl. v T.: Statute prejeli: gratias! — G. U—a: Vse prav, dobro in po gódu. — G. Br. V.: Večkrat kaj od onod bi dobro došlo. — G. Č—l—: Prav dobro; serčna hvala! — G. A. P. M—vemu v Gracu: Vašo željo smo spolnili; Vašim blagim namenom blagor. —